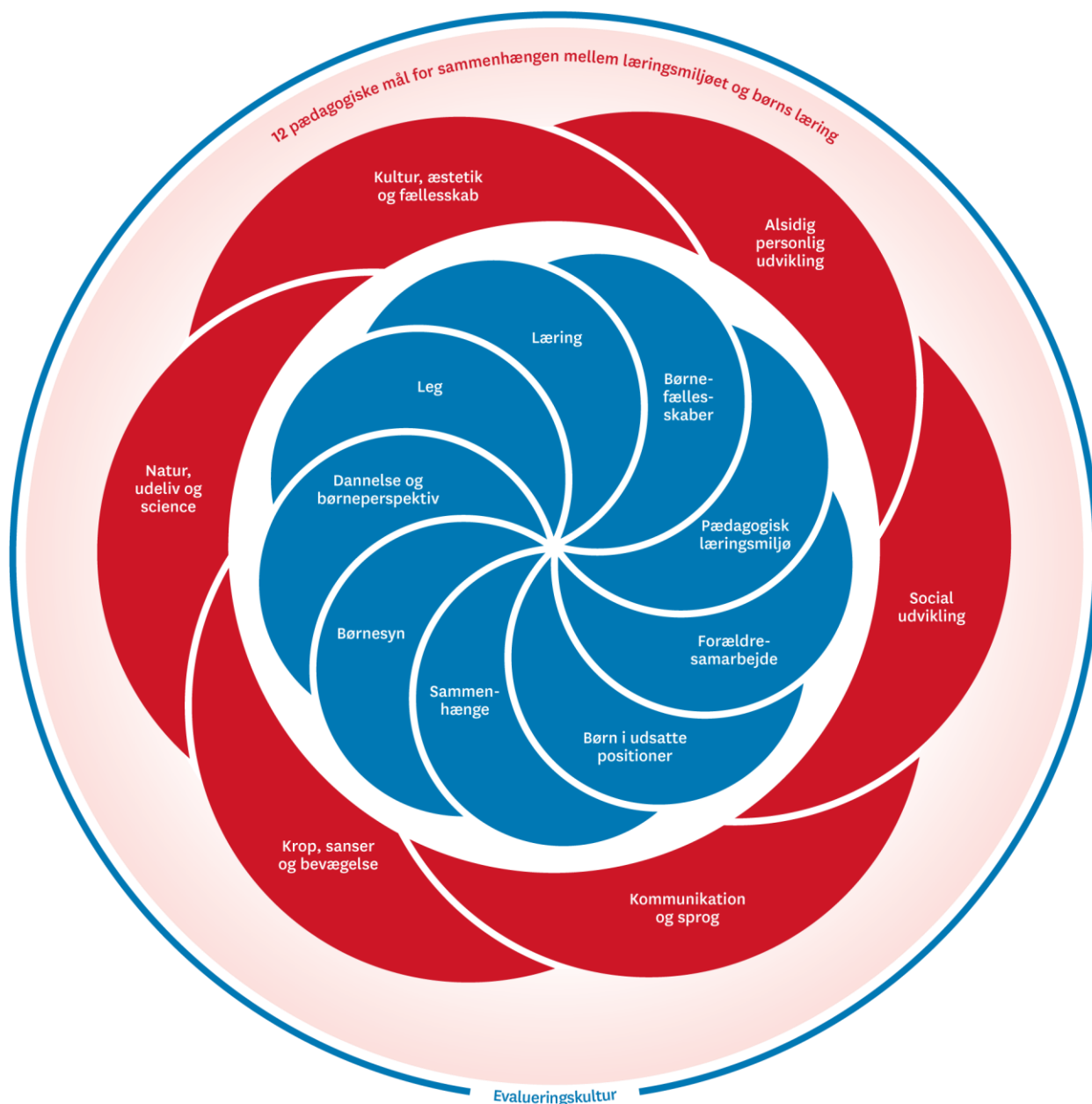

Pædagogisk læreplan for Vuggestuen Sundholm 2019-2021

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Hvem er vi?

Vuggestuen Sundholm er en lille institution og normeret til 45 børn. Dette giver mulighed for tæt kontakt mellem børn og voksne i et overskueligt miljø med trygge rammer, hvor de voksne har kendskab til alle børn og forældre i huset.

Vi holder til i et charmerende gammelt hus med højt til loftet.

Vi har en lille legeplads foran huset og en ekstra stor legeplads tæt på, med græsplæne, træer og buske. Her er der er rig mulighed for både fordybelse og motorisk udfoldelse.

Institutionen ligger i gåafstand til grønne områder og Byhaven er børnenes fortrukne udflugtsmål. I Byhaven der er mulighed for at besøge dyr og gå på opdagelse i naturen.

Ledelsen i Vuggestuen Sundholm og klynge AC.

Den daglige ledelse varetages af pædagogisk leder, Christina Ravn, som indgår i et ledelsesteam i klynge AC, hvor Lone Lindstrøm Andersen er klyngeleder.

Klynge AC består, udover Vuggestuen Sundholm, af følgende institutioner: Altankassen, Blæksprutten, Det Røde Hjørne, Jorden Rundt, Vuggestuen Hørgården, Børnehuset Hørgården og Tyttebøvsen.

Pædagogisk grundlag

”De centrale elementer” er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan i være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Børnesyn

I Vuggestuen Sundholm ser vi det enkelte barn som kompetent og værdifuldt. Vi møder børnene med respekt og positiv kontakt hver dag.

Vi er bevidste om vigtigheden i, at alle børn skal opleve nærvær og omsorg i deres relationer. Ligeledes skal alle børn opleve positive og lærerige udfordringer i børnemiljøet hele dagen. Det enkelte barn skal opleve at blive involveret og have indflydelse. Det er desuden vigtigt, at børnene oplever at have lige deltagelsesmuligheder og en plads i fællesskabet.

Vi har fokus på selvhjulpenhed, da vi mener, at det at kunne selv, er et vigtigt led i børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Børnene skal opleve glæden ved at kunne selv og mestre deres hverdag. I de mange daglige gøremål og rutiner, er der plads til, at børnene kan udfordre sig selv. Dette understøttes bl.a. i situationer som i garderoben, ved måltidet, i puslesituation og når vi vasker hænder. I dagligdagen er vi opmærksomme på hvad barnet er optaget af lige nu og her, og vi følger barnets spor. Vi arbejder i små læringsmiljøer, hvor vi tilpasser aktiviteterne ift. det enkelte barns udviklingszone, så barnet får mulighed for at opleve motivation og succes.

Eksempel:

En pædagog og fire børn laver en motorikbane, som består af forskellige niveauer. To af børnene har ikke brug for så meget hjælp og støtte til at lege på forskellige baner. De udfordrer sig selv og kan mestre alle niveauerne. De to andre børn er lidt mere usikre og har brug for hjælp og støtte til at øve sig i det motoriske. Her opfordrer vi børnene til at hjælpe hinanden således at de børn der mestrer de forskellige baner, hjælper de andre. Børnene føler sig værdifulde og oplever glæde ved at hjælpe hinanden og blive hjulpet. De oplever at være en del af et positivt, omsorgsfuldt og lærerigt børnefællesskab.

Dannelse og Børneperspektivet

I Vuggestuen Sundholm har vi fokus på at alle børn, som led i en dannelsesproces, skal høres og tages alvorligt. Vi lærer børnene at være en del af et børnefællesskab. Vi er nysgerrige på børnenes tanker, følelser og deres fortælling/perspektiv. Vi er med til at skabe rammerne for børnene, når vi som voksne er tydelige og guider dem i deres udvikling, læring og dannelse. Vi understøtter børnene i deres læringsproces. Vi er bevidste om at skabe mulighed for at børnene kan udfordre sig selv.

Børneperspektivet skal være tydeligt. Det er vores opgave at få øje på det som barnet udtrykker og invitere os selv indenfor. Vi skal handle på de indsigter vi får. Når vi er nysgerrige og inddrager barnets perspektiv giver det ny indsigt i barnets verden.

Vi er bevidste om at det er børneperspektivet som skal være afgørende for hvordan vi arbejder og danner læringsmiljøer. Dette gør vi bl.a. ved at følge barnets spor og være nysgerrig på hvad barnet er optaget af.

Eksempel:

En lille gruppe børn er ude og kigge på insekter. Et barn finder en snegl og bliver optaget af denne. Pædagogen sørger for at inddrage alle børnene så vi kan studere sneglen. Den voksne italesætter at sneglen har et hus ovenpå kroppen og at den gemmer sig inde i huset. Et af børnene siger: "hus" og "snegl." Pædagogen siger: "Sneglen bor i et hus. I bor også i et hus." Børnene siger: "Mig, hus, hjemme, mor, far." Pædagogen siger: "Ja, I bor også i et hus sammen med jeres mor og far. Måske har sneglen også en mor og far." Den voksne inviterer alle børn og sig selv ind i børnefællesskabet. Pædagogen er nysgerrig på børnenes tanker og fortællinger og har hermed fokus på børneperspektivet.

Leg

I Vuggestuen Sundholm har legen en værdi i sig selv. Den er grundlæggende for børns sociale udvikling og personlige læring. Vi har fokus på legens betydning og den læring der sker gennem leg. Vi giver rum og hjælper med at understøtte børnene i legen. Børn udvikler selvbestemmelse i relationen med de andre børn. Der leges både spontant og organiseret, og dette sker på børnenes præmisser. Set ud fra et børneperspektiv udspringer legen af behov og interesser i mødet mellem barn og omgivelser. Det er vigtigt, at vi sørger for gode vilkår og legebetingelser i vores læringsmiljøer, da legen udgør en unik ramme for, at børnene kan udvikle deres kompetencer, da det har betydning for deres af identitetsdannelse.

Vi, som pædagogisk personale, spiller en afgørende rolle i børnenes leg, trivsel og udvikling ved fysisk tilstedeværelse og en bevidsthed om vores rolle i forhold til hvornår vi skal gå foran, bagved eller ved siden af barnet. Vi er bevidste om, hvornår vi skal være deltagende og hvornår vi blot skal iagttage og holde os udenfor børnenes leg.

Børn lærer om omverdenen. De bearbejder indtryk, følelser og konflikter. Gennem legen udvikles nye legeformer i takt med alder og udvikling. De leger symbolleg, konstruktionsleg, rolleleg og regelleg. At lege er "at lade som om". Fantasien og forestillingsevnen er en forudsætning for evnen til at bearbejde virkeligheden. Legen er vigtig, da det er barnets mest oplagte rum til at udvikle sig i.

Eksempel:

Tre børn skiftes til at rutche. Der bliver forhandlet om hvis tur det er. Pædagogen går hen til børnene og spørger om hun må være med. Børnene smiler og siger: "Ja." Pædagogen smiler og siger: "Jubiiii, jeg kommer op til jer på rutchebanen og rutchet." Børnene forhandler igen om hvis tur det er. Pædagogen spørger: "Er det min tur?" Børnene kigger og griner og siger: "Neej ... det er min tur." Pædagogen siger: "Ok, så går jeg om i køen og venter til det bliver min tur."

Børnene bestemmer reglerne for legen. Der forhandles, og pædagogen er aktiv deltager, på børnenes præmisser.

Læring

Læring skal forstås bredt som en proces, hvor noget nyt opstår. Læring sker, når børnene udfordres gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, eksperimenter, udforskning af naturen og de sanse- og handlingsmæssige aktiviteter. Udvikling og læring hænger sammen. Børn udvikler sig i forskelligt tempo. Vi arbejder ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Vi gentager tingene så børnene oplever en læring gennem at øve sig. Der sker hele tiden små ændringer. Det er vigtigt, at vi bevidst udfordrer børnene og derved skaber mulighed for udvikling og læring.

Vi arbejder hele dagen med at etablere pædagogiske læringsmiljøer for børnene. Vi har planlagte voksen- og børneinitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, samt vores rutinesituationer, såsom vores pædagogiske måltid; i garderoben og på badeværelset; samt, ved overgange fra en situation til en anden. Vi arbejder med læring som en forståelse af børnenes mulighed for deltagelse, inddragelse, involvering og medbestemmelse

Vi har fokus på, at børnene trives, lærer, udvikles og dannes i alle situationer som opstår i løbet af dagen. Vi arbejder med læringsmiljøer hvor børnene får mulighed for at skabe relationer til de andre børn, da børns læring foregår i samspillet med andre børn.

Vores pædagogiske måltid er rammen for læring, udvikling og dannelse. Børnene udvikler deres sociale kompetencer når vi opfordrer dem til at sende skålen videre til de andre børn. Vi sætter ord på madens former, farver og smagsoplevelser.

Vi understøtter børnenes selvhjulpenhed f.eks. når vi opfordrer dem til selv at kravle op og ned ad stolene og når de øver sig på, at spise med ske, kniv og gaffel. Børnene øver sig i at eksperimentere ved at udforske maden, samt røre, smage og dufte. For at hjælpe børnene til at få en demokratisk stemme bliver de inddraget aktivt i beslutningsprocesserne omkring de enkelte måltider. F.eks. når de selv vælger hvilket bord de vil sidde ved og hvilket bord de deler kopper og tallerkener ud til. De vælger også selv hvad de vil spise af maden på bordet.

Børnefællesskaber

Leg, dannelse og læring sker gennem børnefællesskaber, som personalet sætter rammerne for. Vi ser på børnegruppen og det enkelte barn. Alle børn skal være aktive deltagere i hverdagslivet og have lige deltagelsesmuligheder og føle sig inkluderet i fællesskabet.

Børnene tilegner sig viden og færdigheder gennem disse fællesskaber i form af etiske og moralske værdier. De lærer, at samarbejde og have øje for hinanden. De lærer at mestre de sociale spilleregler og normer; samt, at afkode kropssprog og at se og forstå andres behov.

Når vi afholder vores morgensamling, inddrages alle børn i fællesskabet. Vi synger en navnesang, hvor alle børn bliver nævnt. Vi bruger tid på at snakke om, hvem der er tilstede og hvem der mangler. Derved bliver børnene opmærksomme på hinanden i gruppen og får en forståelse af at være en del af et fællesskab. Når vi er sammen i fællesskabet, er børneperspektivet det centrale. Der lyttes til børnenes fortællinger og vi har fokus på hvad de er optaget.

Vi arbejder med at skabe børnefællesskaber på tværs i huset. Dette gør vi bl.a. gennem vores faste ugentlige aktiviteter. I gruppedannelsen er vi bevidste om børnenes mulighed for at knytte bånd til andre børn og personaler på tværs at stuerne. Dette giver børnene en større tryghed og et større kendskab til hinanden.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

I Vuggestuen skaber vi trygge og omsorgsfulde læringsmiljøer som er en vigtig forudsætning for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse. Læringsmiljøet handler bl.a. om hvordan dagen og aktiviteterne bliver rammesat, organiseret og udført i vores pædagogiske og relationelle praksis i hverdagen. Læringsmiljøet bygger på et samspil mellem børns læreproces og struktur i hverdagen. Vi arbejder med en opmærksomhed på det enkelte barns forskellige forudsætninger og behov for støtte, i alle læreprocesser.

Børns læring, udvikling, trivsel og dannelse sker i en vekselvirkning mellem børne- og vokseninitierede aktiviteter, og i de daglige små rutiner, såsom måltidet, i garderoben og på badeværelset, hvor vi understøtter børnenes selvhjulpenhed. Under måltidet øver børnene sig i selv at øse mad på tallerkenen og hælde vand op i koppen. På badeværelset og i garderoben øver børnene sig i selv tage tøj af og på. Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden.

Læreprocesser foregår hele dagen og starter fra om morgenen ved aflevering.

Om morgenen har vi fokus på at skabe en tryk og rolig ramme omkring overgangen fra hjem til vuggestue, hvor barnet oplever nærværende voksne der igangsætter små vokseninitierede projekter som f.eks. læsning og spille små spil. Dette er med til at skabe nærvær, ro og fordybelse for barnet. Vi har fokus på at være nærværende voksne, der giver sig tid til at tage godt imod hvert enkelt barn.

I de daglige læreprocesser arbejder vi i læringsgrupper med 4-5 børn for at sikre at alle børn bliver set og hørt som led i en demokratisk forståelse, og så de sig føler sig som en del af et socialt børnefællesskab.

Vi tilgodeser både de yngste, mellemste og de ældste børns behov, både på de enkelte stuer og på tværs i huset. I storbørnsgruppen, som er de ældste børn i vuggestuen, arbejder vi eksempelvis med at skabe læringsmiljøer, som ruste børnene til overgangen fra vuggestue til børnehave.

Vi arbejder ud fra et børneperspektiv i alle daglige rutiner og tilrettelagte aktiviteter. Vi er også opmærksomme på de små spændende ting, som opstår spontant i hverdagen.

Hvis der f.eks. løber en edderkop hen over gulvet, kigger vi på den, snakker om den og finder på at synge: "Lille Peter Edderkop". Vi bevæger os hele tiden rundt i de forskellige læreplanstemaer og sørger for at berøre dem alle i løbet af dagen. Det kan være både i en morgensamling, i en voksenstyret aktivitet, på legepladsen, eller på tur.

Når vi organiserer vores hverdag skaber vi rum for fordybelse, nærvær og deltagelse i børnefælleskabet. Vi er bevidste om hvilke læringsrum vi befinder os i, i de forskellige læreprocesser med børnene. F.eks. når vi er sammen med en lille gruppe børn i malerværkstedet er det tydeligt for børnene hvilket rum vi befinder os i, og hvad man kan lege med.

Om eftermiddagen skaber vi forskellige små alsidige læringsmiljøer som børnene kan vælge til og fra. De voksne deltager aktivt i legene, og fordeler sig i rummet på en måde så det giver mening for både det enkelte barn og i børnefælleskabet.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Et godt samarbejde mellem pædagoger og forældre er grundlaget for det daglige arbejde, da barnets trivsel, dannelse, udvikling og læring er et fælles ansvar. Et velfungerende forældresamarbejde kræver forståelse for og tillid til hinanden. Vi lægger vægt på et åbent og positivt samarbejde gennem en tillidsfuld og åben dialog. Vi ønsker, at forældrene giver udtryk for deres undren og oplevelser. Vi lægger vægt på at forældrene får oplevelsen af, at der er en rar atmosfære, og de føler sig trygge ved at have deres børn i vuggestuen, da det har betydning for deres barns trivsel, udvikling og læring. Ved aflevering er vi derfor opmærksomme på at tage godt imod både alle børn og forældre.

Den daglige forældrekontakt foregår både digitalt på ”Kbh.Barn” og fysisk i hente/bringesituationen, hvor vi deler viden og informationer imellem forældre og personale ift. barnets hverdag. Vi oplever, at mange forældre har læst dagbogen inden de henter deres børn. Vi fortæller også altid en lille personlig historie om hvert enkelt barn. Vi lægger fotos op på ”Kbh.Barn” fra børnenes hverdag i de forskellige læringsituationer.

Udover den daglige kontakt afholder vi også to strukturerede forældresamtaler, hvor vi udveksler viden om barnets udvikling, trivsel, læring og dannelse. Disse samtaler tilbydes efter 3 måneder til nye forældre, og igen inden barnet skal videre fra vuggestuen.

- Tre måneders-samtalens omdrejningspunkt er barnets trivsel og læring. Vi udveksler viden og oplevelser om børnenes læringsmiljø og trivsel i hjemmet og i vuggestuen. Vi er optaget af, hvordan vi som personale og forældre kan samarbejde om at skabe de bedste betingelser for barnet. Vi er optaget af barnets læringsmiljø hjemme, så vi bedre kan støtte op om barnets trivsel og læring i vuggestuen.

- Før-børnehavesamtalens omdrejningspunkt er hvordan vi som personale og forældre samarbejder om at udvikle og understøtte barnet inden overgangen fra vuggestue til børnehave.

Der afholdes desuden forældremøder en gang årligt, hvor vi formidler vores pædagogik og de pædagogiske overvejelser, der ligger til grund for vores arbejde med børnemiljøet. Vi har desuden tradition for at afholde bedsteforældredage, sommerfester og julearrangementer, hvor børn og forældre mødes.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Alle børn er unikke og har forskellige udgangspunkter og forudsætninger. Alle børn skal opleve at blive anerkendt og værdsat. Børn skal udfordres og opleve mestring i alle sammenhænge hele dagen. Vores læringsmiljøer skal tage højde for børn i udsatte positioner. Vi skal sikre, at alle børn har lige adgang til børnefællesskaber, hvor de oplever trivsel, læring og udvikling.

I vuggestuen er vi bevidste om at alle børn skal indgå i betydningsfulde børnefællesskaber. Når vi har børn i udsatte positioner gør vi os overvejelser om hvordan børnene bedst kan profitere af hinanden i børnefællesskabet og hvordan vi organiserer os bedst for at alle børn føler sig lige og værdsat i børnefællesskabet. Dette gør vi bl.a. når vi danner vores små læringsgrupper i forbindelse med forskellige legeaktiviteter og i de daglige rutiner såsom spisesituationer, ude på legepladsen, m.m.

Eksempel på forløb, hvis et barn har sproglige udfordringer:

Når vi oplever at et barn er i en udsat position, samarbejder vi med forældrene og ressourcepersoner om at sætte mål for hvordan vi kan skabe de bedst mulige betingelser for barnets udvikling, læring og trivsel. Ofte udarbejdes en DPU som beskriver ressourcer og udfordringer for barnet. Efterfølgende udarbejdes en handleplan for barnets forløb med fokus på barnets ressourcer og mulighed for at indgå og udvikle sig i positive børnefællesskaber.

Sammenhæng fra hjem til vuggestue og fra vuggestue til børnehave

I Vuggestuen Sundholm arbejder vi på at sikre børnene de bedst mulige forudsætninger for overgange mellem hjem og daginstitution og fra vuggestue til børnehave. Værdifuld viden om barnet skal deles, og vi skal medvirke til at skabe tryghed i overgangen for barnet og forældre.

Overgang fra hjem til vuggestue

Når nye børn og forældre starter i Vuggestuen Sundholm, er vi bevidste om at det kan være første gang, forældre og barn skal adskilles i flere timer og starte i et andet og ukendt miljø. Derfor er vi også særlig opmærksomme på at skabe en tryk og tillidsfuld ramme for vores indkøring af barn og forældre. Vi har også udarbejdet en forældrefolder som udleveres til alle nye forældre.

Overgang fra vuggestue til børnehave

I vuggestuen starter alle de største børn i storbørnsgruppen, som vi kalder Rakterne, når de er i alderen 2,4 år.

Formålet med storbørnsgruppen er at skabe et læringsmiljø for børnene hvor vi har fokus på aldersvarende leg og aktiviteter samt det sociale børnefælleskab. I storbørnsgruppen skaber vi en ramme hvor børnene får mulighed for at danne nye venskaber på tværs i huset.

Vi arbejder med at gøre de ældste børn læringsnysgerrige og forberede dem på, at de skal skifte miljø fra vuggestue til børnehave.

Sammen med storbørnsgruppen besøger vi en kommende børnehave i nærmiljøet, for at lege og hilse på de nye pædagoger og børn. Dette er med til at skabe en mere tryk overgang for børnene.

Vi afholder en før-børnehave samtale hvor vi taler om barnets trivsel og udvikling og læring, så vi i samarbejde med forældrene, kan understøtte barnet i dets udvikling, læring og dannelse, inden det skal starte i børnehave.

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vuggestuen Sundholms placering giver os gode muligheder for at inddrage nærmiljøet i vores pædagogiske læringsmiljø.

Et af vores fortrukne steder er Byhaven, som ligger i gåafstand fra vuggestuen. Her er der mulighed for at opleve insekter, dyr, planter og naturen på tæt hold.

Når vi har mulighed for det, tager vi noget grønt med til at fodre hønsene og kaninerne. I den forbindelse snakker vi om hvad dyrene hedder og spiser, hvilke farver de har, og at vi skal huske at tale med lave stemmer, når vi er inde hos kaninerne, så de ikke bliver bange.

Vi undersøger, dufter, mærker og snakker om planterne. Vi går på opdagelse i hele haven. Når det har regnet, snakker vi om at der er kommet vandpytter fra regnvejret. Vi hopper i dem, og nogle vil gerne smage lidt på vandet.

Vi benytter os ofte af vores ladcykler til at tage på nogle lidt længere ture til forskellige dele af byen og til Amagerfælled.

Vuggestuen Sundholm har yderligere en legeplads, som vi kalder ”Den Grønne”. Den ligger i gåafstand fra vuggestuen. Legepladsen har en stor græsplæne med et stort kastanjetræ, her samler vi kastanjer, blade, m.m.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vuggestuens fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø indendørs

I Vuggestuen Sundholm har vi på 1. sal tre store lyse stuer, som har højt til loftet og god akustik. Vuggestuen har mange muligheder for at skabe spændende læringsmiljøer der fremmer børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Hver stue har et indbygget mindre ekstra rum med glasdøre, hvor der er mulighed for at lukke af til leg og fordybelse. Her har børnene mulighed for at trække sig lidt tilbage og få ro til at fordybe sig med en bog i vores lille læsehjørne, eller lege med et spændende stykke legetøj. Vi bruger samme rum til vores pædagogiske måltid, så vi kan spise sammen i et roligt miljø og fordybe os i måltidet.

Det større rum på stuerne er inddelt i forskellige legezoner. Vi har bl.a. indrettet zoner for køkkenleg, leg med dyr og biler og for nogen stuer et ekstra læsehjørne. I disse zoner er der skabt mulighed for fordybelseslege.

På den største af stuerne har vi indrettet en zone for mere kropslig udfoldelse, såsom: boldleg, klatre, gyngesving, rutche, m.m.

Vores fysiske indretning af læringsmiljøer for børnene skaber mulighed for både konstruktionsleg, samt børne- og vokseninitierede leg.

Vores inddeling af zoner giver børnene mulighed for at være medbestemmende og vælge hvilke legemiljøer der optager dem mest. De voksne følger børnenes spor og involverer sig aktivt i legen med børnene.

I stueetagen har vi et stort fællesrum som vi bruger i forbindelse med at skabe læringsmiljøer for børnene. Bl.a. bruger vi fællesrummet til vores ugentlige læringsaktiviteter, såsom rytmik og motorisk udfoldelse, samt til storbørnsgruppen.

I middagsstunden bruger vi dette rum til de børn som er vågne.

Vi har ligeledes indrettet et læringsmiljø, ”Krea-rummet”, hvor der er mulighed for at fordybe sig i kreative processer i form af leg med maling og papir, m.m.

I vores indretning er vi bevidste om at legetøj og bøger er i børnehøjde så børnene får mulighed for selv at vælge hvilket legetøj og hvilke bøger de vil lege med.

Vi indretter vores hus efter hvilke børnegrupper vi har og hvad de er optaget af. Hvis vi har mange små børn i en periode, skaber vi læringsmiljøer som tilgodeser deres behov for

læring, trivsel og udvikling; og ligeledes hvis vi har mange store børn, skaber vi alderssvarende og udviklende læringsmiljøer for netop denne gruppe.

Vuggestuens fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø udendørs

Vores udemiljø på legepladsen er inddelt i legeområder som indbyder til forskellige former for leg, læring, trivsel og dannelse.

Vi har to store sandkasser hvoraf den ene er tilknyttet vores legehuse og den anden rutchebanen.

I den ene sandkasse, er der mulighed for at fordybe sig i en mere uforstyrret leg, enten i legehuset, eller udenfor i selve sandkassen. Den anden sandkasse, med rutchebane, indbyder til mere vild og motorisk udfoldelse.

Vi har plantekasser med krydderurter, tomater og jordbær. Børnene er meget optaget af at bruge deres sanser. De graver i jorden, dufter, mærker og smager på krydderurterne. Vi er nysgerrige på børneperspektivet og det de er optaget af i situationen.

Når personalet er udenfor på legepladsen, er vi bevidste om at inddele os i forskellige legeområder og er opmærksomme på at der både forgår børne- og vokseninitieret lege på legepladsen.

Fremadrettet vil vi gerne skabe flere rum til fordybelse ude på legepladsen. Vi vil gerne lave flere rum i rummet med grønne områder, i form af flere plantekasser, små træer og nogle buske.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alsidig personlig udvikling

Gennem alsidig personlig udvikling udvikler børn en positiv selvfølelse og en tro på egne evner. Vi er bevidste om at børn bl.a. udvikles i et samspil med omgivelserne. De spejler sig i andre børn og voksne, og trives bedst i en omverden, som er anerkendende og medlevende. Vi vægter nærvær og en tryk tilknytning til nære omsorgspersoner i et forudsigeligt pædagogisk læringsmiljø. Vi bestræber os på at vores læringsmiljø skal give rum for og plads til, både det nære og trygge, samt det udforskende og udfordrende læringsmiljø, hvor barnet både føler sig set, hørt og forstået.

Vi er bevidste om at det sociale fælleskab og legen har betydning for børns alsidige personlige udvikling. I det sociale fælleskab lærer vi børnene at tackle de forskellige situationer og følelser, der opstår. Det er ofte i konflikter, venskaber, sorg og glæde at børnene oplever sig selv og deres kunnen. Vi arbejder ud fra børneperspektivet og understøtter børnene i disse læringsprocesser ved at hjælpe dem med at kommunikere og sætte ord på deres følelsesmæssige oplevelser og udfordringer.

Eksempel fra måltidet:

En dreng sidder og hopper i stolen og forsøger at nå skålen, mens han peger på skålen og siger: "Mer' mer' tofl...". Pædagogen siger: "Jeg kan se at du gerne vil have flere kartofler. Jeg rækker dig lige skålen, så du selv kan tage nogle flere". "Uhhmm ... kartoflerne smager også dejligt."

Pædagogen ser og lytter til barnets behov og afstemmer det med barnets udtryk. Der er en opmærksomhed på børneperspektivet og pædagogen følger barnets initiativ og interesse.

Vi hjælper børnene med at øve sig i at sige til og fra, lære forståelsen af empati og udvikle robusthed så de kan udvikle sig alsidigt og personligt. Vi er bevidste om at legen er vigtig, da den bidrager til barnets alsidige personlige udvikling. I legen gør barnets sig erfaringer med både at forhandle, udvikle evnen til at dele med andre, og opleve hinandens forskelligheder i relationen.

Eksempel fra en legesituation:

To større børn leger med en bold. Et mindre barn kravler hen og tager bolden. Et af børnene siger: "Neej, stop," og viser med sin hånd et tegn for stop og tager derefter bolden ud af hånden på barnet. Det mindre barn begynder at græde. Det større barn giver barnet bolden igen og løber hen og tager en ny bold, som de to store børn kan lege videre med. Barnet her, udviser empati og forståelse for et andet barn der siger fra. Barnet evner at dele sin bold og finder selv på et alternativ ved at finde en ny bold til sig selv og sin makker.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vuggestuen Sundholm har fokus på fællesskabet og den sociale udvikling i alle facetter af dagligdagen. Særligt måltidet indeholder et stort potentiale for social udvikling. Børnene øver sig i at vente på tur, sende skålen videre, fordele glas og tallerkner. Børnene hjælper ofte hinanden med at spise. Eksempelvis når et større barn ser et lille barn have svært ved at spise selv, tager barnet en ske og putter mad ind i munden på det mindre barn. Når vi spiser, skåler vi ofte med hinanden. Vi griner og fjoller sammen.

Vi gør børnene bevidste om de andre i fællesskabet. Vi inspirerer dem til at hjælpe hinanden og være opmærksomme på de andres behov. Personalet kan bede børnene om hjælp, f.eks. til at hente en ting til et andet barn, eller ved samling, når vi venter på hinandens tur til at vælge en sang fra sangkufferten. Vi hjælper hinanden når vi rydder op på stuen. I disse læreprocesser får børnene gradvis større forståelse for deltagelse i fællesskabet og det at samarbejde med hinanden om en fælles opgave

Vi støtter børnene i de sociale fællesskaber, så de bl.a. udvikler positive relationer til hinanden og lærer sociale handlemuligheder, empati og deltagelsesformer.

Børn skal trives. De skal opleve at høre til og opleve forskellighed som en ressource. Vi støtter børnene i at være tolerante og i stand til at skabe konstruktiv kontakt til hinanden. De øver sig i at være en god ven og give plads til andre børn. De skal opleve og føle at de bidrager og er en del af fællesskabet.

Når vi arbejder i vores mindre læringsgrupper, dannes og styrkes relationerne imellem børnene. Vi danner grupper ud fra børnenes venskaber og hvor de er i deres udvikling. Vi vægter at børnene skal opleve at være sammen med andre i et fælleskab, hvor de trives og udvikler sig. De skal opleve succes og mestring i børnefællesskabet.

Vi er som de voksne i institutionen ansvarlige for, at alle børn bliver set og inviteret ind i fællesskabet. Hvis et barn er lidt usikker på at komme ind i en leg, hjælper vi og sørger for at barnet får en rolle i legen.

Eksempel fra en køkkenleg:

Tre børn er i gang med at lege sammen i køkkenet. Et barn står ude på sidelinjen og kigger på. Pædagogen er opmærksom på dette, og spørger børnene om vi skal lege te-selskab. Børnene vil gerne lege te-selskab. Pædagogen spørger barnet som står og kigger, om det vil være med til at lege og sætte kopper på bordet så vi alle kan drikke te sammen. Det vil barnet gerne og begynder at finde kopper til borddækningen.

Personalet er opmærksomme på at inddrage alle børn i fællesskabet og er aktivt deltagende i legen. I dagligdagen følger vi børnenes initiativ. Når et barn finder på en sjov leg, lader vi børnene selv udvikle legen. Vi er tilstede og understøtter legens positive udvikling i børnefællesskabet.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Vuggestuen Sundholm har vi fokus på sprog og kommunikation hele dagen i alle de daglige små læreprocesser og læringsmiljøer.

Vi arbejder med børnenes sprogtiltagelse og kommunikative evner gennem fortællinger, samtale, samvær og leg. Børns udvikling og læring af sprog har en afgørende betydning for deres senere udvikling af sprogtiltagelsen og deres trivsel i sociale sammenhænge.

Vi gør en kvalificeret indsats i forhold til barnets sprogtiltagelse. Vi arbejder med fokus på understøttende, inddragende og udfordrende sprogstrategier i relationen. Vi er beviste om brugen af tonation og mimik, når vi kommunikerer.

I sociale sammenhænge lærer børnene at give udtryk for deres behov og følelser. De lærer at forstå andre og deres omverden. Det er især i legen at børnene gør sig erfaringer med at udtrykke sig og blive forstået. Når børnene leger med hinanden, anvender de sproget som et nødvendigt kommunikationsredskab til at forhandle om retten til noget de gerne vil have, hvem der må deltage i legen og retten til at fortælle deres historie. Dette sproglige samspil der sker mellem børnene, er medvirkende til at styrke det enkelte barn i at udvikle sprogforståelse og deltagelsesmulighed i legen.

Når vi læser med børnene, taler vi om billederne og skaber i fælleskab en fortælling. Børnenes fantasi og ordforråd udvikles gennem fortællinger. De får kendskab til nye begreber som bidrager til samtaler imellem børnene og pædagogerne. Vi er opmærksomme på

børneperspektivet og lader børnene fortælle. Vi er nysgerrige på deres fortællinger, så børnene oplever at blive lyttet til og hørt.

Når vi er på badeværelset benævner vi de enkelte dele af tøjet, såsom: Sokker, bluse, bukser, m.m. På puslepladsen sætter vi ord på vores handlinger, eksempelvis: "Nu tager jeg din bluse af, fordi du skal sove lige om lidt." Dette giver børnene en forståelse af hvad der skal ske og hvad de forskellige ting hedder, når vi benævner dem.

De mange samtaler i relationen mellem barn-barn og barn-voksen er en læringsproces. Vi giver os derfor tid til, at børnene får mulighed for at svare på personalets spørgsmål. Vi er tålmodige, da vi ved at børn har brug for tid til at tænke og bearbejde, hvad der bliver sagt. Vi er bevidste om at tilpasse sproget, så det passer til barnets nærmeste udviklingszone og er samtidig bevidste om at de også skal udfordres sprogligt. Hermed får barnet lyst og mod til bruge sproget og får oplevelsen af at mestre noget og derved udvikler det sit sprog og sine kommunikative evner.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse

Alle børn skal opleve krops- og bevægelsesglæde og blive fortrolige med kroppens funktioner og sanser. Dette er en vigtig forudsætning for trivsel, læring, udvikling og dannelse. Derfor har vi dagen igennem fokus på at stimulere sanserne, samt understøtte at børnene bliver udfordret motorisk. Vi skaber læringsmiljøer både ude og inde, hvor der plads til at børnene kan eksperimentere og øve sig at bruge deres kroppe i fysisk bevægelse. Vi har fokus på krop, sanser og bevægelighed både under vores daglige rutiner og i arbejdet med selvhjulpenhed.

I vores pædagogiske måltid danner vi en social ramme for børnenes lyst til at spise. Vi organiserer os så børnene øver sig i at blive selvhjulpne. Vi har fokus på de forskellige sanser når de spiser og de øver sig i at bruge kroppen som redskab til at mestre forskellige færdigheder. Vi opfordrer dem alle til selv at kravle op på stolene og øve sig i spise med ske, kniv og gaffel samt selv hælde op i glasset. Når børnene selv får lov til at øve sig i at bruge deres færdigheder, øger det deres selvværd, selvtillid og glæde.

Vi lader børnene lege, udforske og eksperimentere med maden, eksempelvis, når de oplever hvad der sker hvis rugbrødet puttes ned i en kop med vand. Vi giver børnene sanseoplevelser, når de mærker forskellige modsætninger som: blødt og hårdt, varme og kulde, tørt og vådt, og surt og sødt. Personalet sætter ord på hvad vi spiser, såsom: "Citronen er sur", "Æblet er rundt og rødt", "Maden er varm", og "Vi må puste på den for at køle den ned". Når vi leger med maden, udvikler børnene nysgerrighed, glæde og "madmod". Børnene oplever at få medbestemmelse, når de får lov til at udforske og eksperimentere med maden.

På badeværelset øver børnene sig i selv at tage tøjet af og på. Dette styrker deres kropsbevidsthed og deres motorik. Nogle kan selv, andre har brug for støtte til at tage blusen af, eller finde ærmegabet. Børnene kravler selv op på puslebordet. Vi sænker puslebordet, så de mindste også oplever glæden ved at kunne selv. Vi har fokus på sundhed og hygiejne. Vi lærer børnene at vaske hænder inden vi spiser og i andre sammenhænge. Her synger vi vaske-hænder-sangen.

Vi har vores faste ugentlige rytmik/bevægelsesgruppe, hvor det sociale fælleskab, leg, glæde og fantasi er rammen om vores arbejde med kropslig og motorisk udfoldelse og udfordringer. Vi gør brug af forskellige sansemæssige effekter og instrumenter i aktiviteten. Vi leger sanglege og bevægelseslege. Vi inddrager børnene og opfordrer dem til at hjælpe og støtte hinanden i legene så de bidrager og føler sig som ressource i børnefælleskabet. De voksne er aktivt deltagende i legene.

Vi har skabt et læringsmiljø på en vores stuer hvor der er mulighed for at børnene kan lege og eksperimentere med deres sanser og bevægelse. I rummet kan børnene løbe, klatre, rutche, gyng og kaste med bolde. Vi oplever at børnene udfordrer deres sanser og motoriske kunnen gennem hele dagen. De er bevidste om hinanden og ser hinandens udfordringer.

Eksempel på et barn, der hjælper et andet barn:

Et af de mindste børn kan ikke gå selv, men forsøger at kravle op ad trappen til rutchebanen. Et af de større børn vil også gerne op ad trappen, men kan ikke komme forbi. Det

store barn siger: "Kom... kom..." og forsøger at hjælpe det mindre barn ved at løfte og skubbe det forsigtigt op ad trappen.

Vi er bevidste om at bruge alle mulige områder i huset til at udfordre børnenes motorik. Eksempelvis bruger vi trapperne udenfor på gangen til at gå eller kravle op og ned ad, hvorved børnene udvikler fornemmelse for krop og balance.

Vores udemiljø giver også mulighed for at bruge kroppen og sanserne på legepladsen. Vores legeområde fungerer som en traditionel legeplads, hvor børnene både kan cykle, løbe, spille bold, gå balancegang, samt gå på opdagelse i plantekasser med krydderurter og tomat- og jordbærplanter. Vi leger med vand og graver i sandkassen.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science

I vuggestuen Sundholm bruger vi vores udendørsarealer og nærmiljøet til gennem leg, at udforske og eksperimentere med natur og naturfænomener. Vi er bevidste om at børnene møder personaler der aktivt deltager og understøtter undren, det eksperimenterende og som har øje for hvad børnene er optaget af.

Når vi udforsker udelivet og naturen skabes der rum for både børne- og vokseninitieret leg. Vi arbejder også med at kunne navigere i det ikke-planlagte og have fokus på det eksperimenterende ved at fange de små øjeblikke, hvor vi pludselig får øje på noget spændende og udforsker dette.

Vi har fokus på begrebet Science. Science-læring består f.eks. i at finde ud af: ”Hvis jeg samler sne op og putter det ned i et glas og lader det stå, så smelter sneen og det bliver til vand.” I en proces som denne handler det om at fange børnenes nysgerrighed og undren. Her er der fokus på den naturvidenskabelige dimension. Børns interesse for fysik, kemi og biologi starter allerede i vuggestuealderen, når vi giver dem mulighed for at afprøve, føle og røre ved vandet, jorden, dyrene, maden, og benævne former og farver.

I Vuggestuen Sundholm arbejde vi dagligt med at børnene udvikler sanserne når vi kigger, smager, mærker og dufter til vores egne selvdyrkede tomater, jordbær og krydderurter som vi har i vores plantekasser. Vi kigger på, lytter til, mærker regnen og blæsten, og kulden og varmen, på vores krop.

På vores store legeplads "Den Grønne" er der græs, planter og buske og vores store kastanjetræ. Her er vi opmærksomme på at børnene får mulighed for at mærke og føle på naturen, når vi går rundt på bare tær og mærker græsset under fødderne og med hænderne. Vi samler kastanjer fra vores kastanjetræ og tager dem med hjem til at eksperimentere med i vores andre aktiviteter.

I vores udendørs læringsmiljøer skaber vi rum og mulighed for at være nysgerrige og undersøgende, når vi ser på snegle, biller og edderkopper, m.m. Vi leger og eksperimenterer med sand, jord og vand.

Til vores årlige sommerfest for børn, forældre og personale holder vi plantedag på legepladsen, hvor vi planter sammen. Børn og forældre har hver en plante eller krydderurt med som vi graver ned i jorden og efterfølgende vander. Dette skaber forståelse for at noget kan gro og at det har brug for vand for at et kan vokse.

Eksempel fra legepladsen:

En pædagog og to børn graver sammen et hul til en jordbærplante. Børnene putter planten ned i hullet. Et af børnene finder en spand med ekstra jord og hælder det ovenpå jordbærplanten. Børnene opdager pludselig at jordbærplanten er væk, og siger: "Væk jordbær." Pædagogen siger undrende: "Hov, hvordan er den blevet væk?" Børnene gentager: "Hov væk". Det ene barn ser pludselig et lille jordbær stikke frem fra jorden. Pædagogen og børnene kigger på det lille jordbær. Så siger pædagogen: "Mon det lille røde jordbær er fra vores plante?" Børnene begynder at undersøge og grave. Pædagogen stiller undrende spørgsmål der skaber nysgerrighed og undring hos børnene, så de får lyst til at undersøge. Der bliver nævnt former og farver som er med til at skabe tidlig matematisk forståelse.

Vi tager på ture til Amagerfælled, Byhaven, Amagerstrand og bondegården, hvor man kan møde og udforske forskellige dyr, planter og miljøer. Vi fanger biller og regnorme. Vi kigger på dyrene. Tager gulerødder med til hestene og taler om hvad de spiser.

I vuggestuen arbejder vi videre på at udvikle vores science-pædagogik. Vi vil arbejde med Science som tema i huset, og vil endvidere fremadrettet arbejde med, at:

- have fokus på miljø og bæredygtighed f.eks. ved affaldssortering. Vi vil helt konkret gerne have 2 skraldespande på stuen: Én til bioaffald og én til restaffald.
- have fokus på vigtigheden af at rydde op efter sig. Når vi er på tur er der rig mulighed for at se på og tale om det skrald vi passerer på vejen og hvordan det påvirker miljøet.
- have et lille (akvarie/terrarium) til smådyr som snegle og regnorme.
- have krydderurter stående på bordet, som børnene kan bruge i forbindelse med måltidet.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Vuggestuen Sundholm har vi fælles kulturelle traditioner, som styrker fællesskabet. Traditionerne og årstiderne inddrages i hverdagen og i aktiviteterne. Vi skaber mulighed for at børnene kan udfolde sig kreativt og skabende ift. deres alder og udvikling. Vi skaber rammer for deres kreativitet og udfoldelse. Kultur danner rammen om hverdagens og fællesskabet værdier, normer og traditioner og styrker børnenes mulighed for at være kreative gennem leg og skabende processer.

En af vores kulturelle traditioner er den årlige sommerfest med forældrene, hvor vi afholder vores store plantedag. Vi holder fastelavn hvor børnene dekorerer masker og fastelavnsris. Børnene inddrages i pyntning på stuerne og vi slår katten af tønden. Vi er nysgerrige på, sammen med børnene, om hvad der mon gemmer sig indeni tønden. Både børn og voksne klæder sig ud i traditionelle fastelavnsdragter og vi snakker om hvem vi er klædt ud som og hvem der gemmer sig inde bag dragterne.

Vi afholder en årlig julefest sammen med forældrene. I hele december måned har vi fokus på jul og juletraditioner. Vi synger julesange, lave kreative ting med børnene, og pynter stuerne og juletræet med børnenes egne kreationer.

Vi holder jule- og påskefrokost med børnene, hvor de bliver præsenteret for den traditionelle mad som hører til.

Vi har en kultur for både at synge og læse meget med børnene. Vi præsenterer dem for lærerig litteratur og synger sange der skaber udvikling og læring for børnene ift. til deres alder og udvikling.

Vi ser vigtigheden i at bøger står i børnehøjde, så børnene selv kan vælge en bog. De helt små går ofte rundt med en bog i hånden eller putter den oven på hovedet. Dette er en vigtig proces for små børn, da det er en begyndende måde at "læse på".

Når vi synger og læser har vi fokus på sprogtilegnelsen og er derfor også bevidste om bl.a. at læse bøger med rim og remser, hvor det er ordlyde og tonation der skaber udvikling og læring for børnene.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Vuggestuen Sundholm skal gennem arbejdet med en evalueringskultur sikre kvaliteten og udviklingen i vores pædagogiske arbejde med læringsmiljøet, så alle børn får de bedste betingelser for trivsel, udvikling, læring og dannelse. Det er blandt andet i den forbindelse, at de tidligere beskrevne mål skal fungere som retningsgivende for vores pædagogiske praksis.

Det betyder, at evaluering af vores arbejde, og den viden, vi får gennem refleksion samt brug af metoder og dokumentation, bruges som afsæt for justering og udvikling af vores pædagogiske praksis med læringsmiljøer.

Vi arbejder med den professionelle dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis, da det er et vigtigt grundlag for at vi kan udvikle god kvalitet. Refleksionen forudsætter at vi er nysgerrige og undersøgende på hinandens praksis, søger sparring og stiller os til rådighed. Samtidig skal man turde udfordre hinandens væner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs i huset. Med afsæt i refleksion og feedback kultur, skabes der, i huset og i den enkelte gruppe, stærkere læringsfællesskaber.

I Vuggestuen Sundholm skabes der rum for at arbejde systematisk med refleksion, dokumentation og evaluering. Personalet skal hele dagen og på vores personale og refleksionsmøder forholde sig refleksivt til hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens udvikling, trivsel, læring og dannelse.

Som metode til anvendelse af arbejdet med dokumentation og evaluering benytter vi bl.a. Smtte-modellen og TOPI. Vi vil fremadrettet arbejde med Tegn på læring.

På vores personalemøder og personaledag har vi løbende arbejdet med at kvalificere vores arbejde med læreplanen gennem div. læreprocesser og faglige diskussioner.

Vi har arbejdet procesorienteret med inspirationsmaterialet, "Redskab til selvevaluering", fra EVA. ift. det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne. Vi vil arbejde videre med "Redskab til selvevaluering" til brug i vores arbejde med evaluering på personalemøder.

Dokumentation til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer, er personalets beskrivelser, iagttagelser og vores fremadrettet arbejde med videooptagelser af den pædagogiske praksis. Samt ved synliggørelse af billeder og beskrivelser i huset af hvordan vi arbejder med f.eks. børns sprogtilegnelse. Dokumentationens udbytte er eksempelvis børnenes egne kreative processer, meninger, udtryk for trivsel og hvad de er optaget af. Samt forældrenes informationer omkring deres barn og dets omgivelser. Vores dokumentation er også personalets egne erfaringer, viden fra iagttagelser af f.eks. børnenes leg og fortællinger fra praksis.

Vores pædagogik bygger på forskningsbaseret viden og resultater af evidensbaseret undersøgelser.

Vi arbejder med en fast struktur når vi tilrettelægger og planlægger vores dage. Vi afholder bl.a. mandagsmøder hvor vi har fokus på planlægning af vores læringsmiljøer samt hvilke personaler der arbejder med de forskellige aktiviteter og med hvilke børn.

Vi bruger vores pædagogiske tilsyn og den interne evaluering af vores læringsmiljø til refleksion og analyse af, hvor der er brug for mere, både ift. genbesøg og mere udvikling af det pædagogiske arbejde og hvor det allerede eksisterende pædagogiske arbejde, er godt at bevare.

For løbende at kvalificere og skabe faglig udvikling af personalet har vi løbende fokus på kompetenceudvikling og uddannelse i vuggestuen og som klynge. Der er i forbindelse med vores nye styrkede pædagogiske læreplan og udvikling af læringsmiljøer skabt et læringsforløb for faglige fyrtårne. Dette er særlig udvalgte pædagoger, der i samarbejde med lederen skal bidrage til at skabe, tilrettelægge og udvikle på læringsmiljøer, god kvalitet og medvirke til at skabe en god evalueringskultur. Der er ligeledes tilrettelagt læringsforløb for pædagogiske ledere ift. til den styrkede pædagogiske læreplan.

Vi vil evaluere vores arbejde med læreplan hver 2. måned for at fastholde os selv i udviklingen af vores pædagogiske arbejde.

Vi vil løbende evaluere læreplanen i vores forældreråd. På forældremøderne vil vi have fokus på 1-2 læreplanstemaer.

